

Pinda & Tomaten Pilot Project op Alliance, Santigrón en Pokigrón

Succesvol continue duurzame voedselproductie opstarten op Alliance, Santigrón en Pokigrón in Suriname, via een online voedselproductie & planningsysteem dat gaat zorgen voor dagelijkse routine en inkomen bij duizend vrouwen en ze veel gezonder laat eten.

Auteur: Mark Paauwe
Datum: 5 januari 2023
Versie: 0.3.5c

“In Paramaribo woont een oude Javaanse man.

Elke ochtend gaat hij, voordat het te heet wordt, op zijn kleine perceel van 0,5ha, dat midden in een woonwijk ligt, handmatig zijn gewassen verzorgen.

Hij zorgt ervoor dat al zijn planten voldoende schaduw hebben, water en voedingstoffen krijgen en rotte takken en bladeren en andere rommel haalt hij weg om ziektes te voorkomen.

Elke dag weer.

Als een gewas rijp is, oogst hij het handmatig en verkoopt hij het aan de supermarkt op de hoek.

Op de vrijgekomen plekken zaait of plant hij weer nieuwe dingen.

Zo is hij elke dag productief bezig en geniet hij van het leven.

Dit door middel van kennis, vaardigheden en routine. Dus dat.”

1. Alliance – Alliance is een Citrusplantage, in overheidseigendom, met 2100 ha aan zeer vruchtbare grond, waar momenteel (2022) 80 ha van in gebruik is, voor met name citrusteelt. Vroeger heeft de plantage hoogtijdagen gekend waarbij er wel 100 kratten sinaasappels maand werden geproduceerd en geëxporteerd. Echter op Alliance kunnen veel meer andere gewassen en producten worden gemaakt en verwerkt dan alleen citrus. Op de plantage is een klein plaatsje waar inwoners en medewerkers wonen en er is een basisschool. De basisfaciliteiten en voorzieningen op gebied van water, stroom en gebouwen zijn op Alliance aanwezig. Alliance kent geen oeververbinding, maar is wel goed bereikbaar vanuit Paramaribo over water. Vroeger was er een veerdienst vanuit Paramaribo, zie op zich zo hersteld kan worden.

Alliance is een juweel van een plantage die, net zoals andere plantages in Suriname, ligt te wachten om gerehabiliteerd te worden. Op en om Alliance zouden meer dan honderd vrouwen uit zwakke gezinnen werkzaam kunnen zijn: routinematig groente en fruit planten, verwerken en verkopen. De vrouwen en hun kinderen gaan ook gezonder eten en leven als ze de hele dag groente en fruit om zich heen hebben en er mee bezig zijn. Het doel is om dit voor elkaar te krijgen.

2. Santigrón en Pokigrón – Santigrón en Pokigrón zijn marrondorpen van beide ongeveer 500 inwoners, waar al jarenlang wordt gesproken over het grootschalig planten van bijvoorbeeld pinda en het opzetten van een pindakaasfabriek. In 2020 heeft de president ook aangegeven een pindaproject te willen opstarten of te steunen in Santigrón. Echter, op dit moment gebeurt er helemaal niets op dit gebied in Santigrón en Pokigrón, volgens de inwoners, terwijl ze dit wel heel graag willen.

Omdat we op Alliance willen starten met het planten van pinda en de behoefte in Santigrón en Pokigrón ook zeer groot is hieraan, kunnen we alles wat we op Alliance doen, ook tegelijk in Santigrón en Pokigrón doen. Later, kunnen we ook in andere plaatsen in het binnenland, zoals Jaw Jaw, Digitale Pinda & Tomatenprojecten opzetten.

In Santigrón en Pokigrón zouden meer dan honderd vrouwen uit zwakke gezinnen routinematig groente en fruit kunnen planten, verwerken en verkopen en veel gezonder kunnen eten en leven. Het doel is om dit voor elkaar te krijgen.

3. Vele Onbenutte Arealen – In Suriname zijn vele honderden kleine en grote onbenutte arealen. In het verleden heeft de regering 4,3 miljoen hectare aangewezen voor agrarische doeleinden. Daarvan zijn nog maar slecht 280.000 ha ontgonnen. Van de 280.000 ha ontgonnen gebied voor agrarische doeleinden, is momenteel slechts 60.000 ha in gebruik. Met dit Digitale Pinda & Tomaten Pilot Project kunnen we de basis of blauwdruk neerleggen dat we mogelijk kunnen hergebruiken om duizend Surinamers te laten starten met het zaaien, planten en oogsten van gewassen op hun ongebruikte grond. We gaan veel mensen aanzetten tot duurzame landbouw en tuinbouw. Zo kunnen we veel extra werk, banen en economie creëren. Vrouwen uit zwakke gezinnen kunnen zo zelfstandiger zijn en eigen geld verdienen.

4. Dagelijkse Routine – Stel dat duizend vrouwen in Suriname elke dag, gedurende 3 uur, routinematig tien landbouwtaken of tuinbouwtaken zouden uitvoeren, zoals zaaien, occuleren, verspenen, planten, bedden maken en verzorgen, kweekbakken en potgrond maken, oogsten, irrigeren, mulchen, bemesten, voeden, onkruid wieden, beheren en verwerken. Dan zouden tienduizenden hectare aan onbenutte landbouwgrond nu in gebruik zijn en zouden vele duizenden mensen meer een goedkoper eten hebben, en meer inkomen, er zou importvervangende productie zijn en meer veel meer export. De vraag is nu: hoe krijgen we het voor elkaar dat meer dan 1000 vrouwen extra in Suriname dagelijks routinematig landbouwtaken en tuinbouwtaken gaan uitvoeren? Het antwoord wordt gegeven in dit document.

5. Kennis, Vaardigheden, Motivatie en Beloning – Het grootste probleem wat rehabilitatie van Alliance tegenhoudt als succesvolle plantage is helemaal niet het ontbreken van financiën of een kleiner en ouder wordende groep medewerkers. Het grootste probleem is dat het veel te veel moeite kost voor het management en de medewerkers om routinematig, planmatig en procesmatig gewassen te leren planten, oogsten, drogen, verwerken en verkopen en om nieuwe innovatieve kennis te verwerven, bijvoorbeeld op gebied van kweken, telen, verwerken, vermarkten en verkopen van producten. Het kost veel te veel moeite omdat er onder andere te weinig hoogwaardige trainingen en opleidingen zijn waar mensen daadwerkelijk nieuwe kennis en vaardigheden leren en certificaten kunnen halen. Te veel zogenaamde trainingen zijn in feite niet meer dan voorlichtingsbijeenkomsten en lichte informatiesessies. Taalvaardigheid speelt een rol. Ook zijn er te weinig managers die in samenwerking met medewerkers vanuit plannen elke dag stelselmatig activiteiten uitvoeren en zo werken aan het realiseren van doelstellingen. Daarnaast speelt ook een grote rol dat de managers en medewerkers te weinig uitgedaagd, gestimuleerd en gemotiveerd worden via ambitieuze doelstellingen en (financiële) beloning.

6. Online Voedselproductie Systeem (www.foodproductiononline.sr) – De oplossing voor plantage Alliance en de plaatsen Santigrón en Pokigrón, om vrouwen routinematig aan het planten, verwerken en produceren te krijgen, is om te kunnen beschikken over een online of digitaal voedselproductie systeem, genaamd Food Production Online. De managers en medewerkers van Alliance, of inwoners van Santigrón en Pokigrón, loggen via hun mobiele telefoon in op het online systeem en krijgen dan een lijst met de belangrijkste af te werken taken voor die dag te zien. Ze zien plannings, dashboards en rapporten met wanneer ze wat zouden moeten doen: inkopen, organiseren, zaaien, kweken, telen, planten, monitoren, bewaken, oogsten, drogen, verwerken, exposeren, vermarkten en verkopen, exposeren van gewassen en producten. Dit online planningsysteem zorgt ervoor dat iedereen op het juiste moment de juiste dingen doet. Managers en medewerkers zien ook hoeveel ze wanneer gaan verdienen. Als bepaalde activiteiten niet of niet op tijd worden uitgevoerd stuur dit systeem alerts uit naar de managers en medewerkers. Op het online planningsysteem staan kweekhandleidingen, teelhandleidingen, taalcurssussen, irrigatie informatie, kwaliteitshandboeken, trainingen, instructiekaarten, presentaties en video's waarmee de managers en medewerkers veel nieuwe technologieën en technieken gaan leren. Het online systeem zorgt ervoor dat er met heel weinig financiën en heel weinig medewerkers zeer efficiënt gewerkt kan worden. Veel jongeren zullen dit een aantrekkelijke moderne wijze van landbouw en tuinbouw vinden. Het zal zo nieuwe jonge medewerkers aantrekken.

7. Doel – Het doel van dit Digitale Pinda & Tomaten Pilot Project is om de komende jaren 1000 vrouwen in Suriname te trainen en routine aan te leren in het zaaien, planten, verzorgen, oogsten en verwerken van pinda en tomaten en andere makkelijke gewassen. Het doel is, om na 6 maanden, op 1 augustus 2023, voortaan op Alliance een minimale maandomzet te hebben van 20.000 euro uit winkerverkoop, marktverkoop en online verkoop van verwerkte producten die gemaakt zijn op Alliance. Ook in Santigrón en Pokigrón kunnen we een dergelijke omzet voorelkaar krijgen. Als de vrouwen maar dagelijks routinematig de taken uitvoeren, zodat er gepland wordt en er productie is. In de drie jaar daarna is het doel om door te groeien naar een minimale maandomzet van 80.000 euro per maand op Alliance, en ook in Santigrón en Pokigrón. Het doel is ook om de vrouwen en hun kinderen veel gezonder te laten eten met oa de tomaten en andere groenten, fruit en kruiden die we gaan verbouwen.

8. Strategie – Om het omzetdoel te realiseren gaan we vanuit kleine stapjes steeds groter werken. De routinematige activiteiten die we in het begin aandragen via het online systeem zijn erop gericht om tegen hele lage kosten tientallen product samples te maken van pinda sambel, waarmee we proeforders kunnen krijgen om een zo een volledige batch, van honderden items te kunnen produceren. We gaan ook experimenteren met mobiele kweekbakken, eigen potgrond en tropische kassen voor andere gewassen en producten. We gaan zelf mobiele houten marktkramen maken. Ook gaan we gelijk agritoerisme, partnering en investeringsopportuniteiten inzetten om omzet te realiseren. Deze strategie lost de problemen op van het ontbreken van financiën, het ontbreken van een oeververbinding en een steeds kleiner wordende en verouderende groep van medewerkers. Belangrijk is om een website te hebben en de medewerkers die er zijn zo goed en zo modern mogelijk te trainen in het maken van verwerkte producten. Hier zal het online planningsysteem een centrale rol spelen. Het online systeem zal in eerste instantie het planten van pinda, sopropo, pepers, paprika, komkommer, tomaten, citrus, mango en ananas ondersteunen.

Interessant: <https://www.dbsuriname.com/2021/10/26/pindaplanner-wijst-op-potentie-suriname/>

9. Website – We gaan een publieke website maken, bijvoorbeeld www.alliance.sr. Op deze website maken we vijf gedeelten: een gedeelte voor klanten, voor nieuwe medewerkers/agrarische ondernemers, voor investeerders/ondernemers, voor partners en voor vrijwilligers/toeristen/studenten.

1. Klanten kunnen op de website zien welke producten Alliance maakt en gaat maken in de toekomst. Je kunt online een bestelling plaatsen en deze producten ook in bepaalde winkels en markten in Suriname kopen en bepaalde winkels in het buitenland.

2. Nieuwe medewerkers/agrarisch ondernemers kunnen lezen op de website hoe ze geld kunnen gaan verdienen met of via Alliance. We gaan mensen in heel Suriname in staat stellen om gewassen te telen en producten te maken en als die voldoen aan de kwaliteitseisen, kunnen ze onder de naam Alliance verkocht worden.

3. Investeerders/ondernemers kunnen op de website lezen en zien hoe, waar en waarom ze kunnen investeren in Alliance, Santigrón en Pokigrón.

4. Partners kunnen op de website lezen en zien hoe, waar en waarom ze kunnen gaan partneren/samenwerken met Alliance, Santigrón en Pokigrón.

5. Vrijwilligers/toeristen/studenten kunnen lezen hoe ze 1 of 2 weken op Alliance of in Santigrón en Pokigrón een hele mooie tijd kunnen hebben.

10. Producten – We gaan starten met pinda te planten en boudier (aubergine) en een beetje bijenteelt. Deze 2 gewassen vullen elkaar aan bij de teelt. Beide gewassen groeien snel (in 8 tot 10 weken). Ze kunnen ook gemakkelijk worden verwerkt. In het begin gaan we dat handmatig of semihandmatig doen. Pas veel later, als er omzet is, gaan we het geheel machinaal doen. Naast pinda gaan we ook peper planten, tomaten, boudier, sopropo, mango, markoesa, citrus, ananas, kokos en cacao. Zo kunnen we binnen 3 maanden het verwerkte product pinda sambel opleveren. Andere verwerkte producten die we ook willen gaan produceren zijn: citrus rasp (voor de horeca), honing, stroop, stroopwafels, ananasjam, mangojam, kokoskoekjes, markoesasap, frozen sopropo, tomatenketchup, chocoladepoeder, thee en cassave en bananenchips. Het belangrijke is dat het verwerkte producten zijn waardoor ze makkelijker zijn te exporteren.

11. Educatie/Training – We gaan veel effort steken in de medewerkers trainen en motiveren via de websites. Het doel is om duizend vrouwen een dagelijkse routine van planten en verwerken aan te leren. Ook via downloadbare instructiekaarten gaan we het routinematig, planmatig, projectmatig en procesmatig werken heel effectief aanleren bij de medewerkers. Ze zullen het hierdoor ook fijn gaan vinden om zo te gaan werken. Het geeft diverse voordelen, waaronder veel resultaat en meer geld verdienen.

12. Kwekerij en Tuincentrum – Naast dat we ons focussen op het planten en verwerken van gewassen tot producten gaan we op Alliance, in Santigrón en Pokigrón ook stap voor stap een kwekerij en tuincentrum op zetten. Voor onszelf en voor agrarische ondernemers in de omgeving is dit een welke ondersteuning het kunnen starten met landbouw en tuinbouw. Ook hier gaan we heel klein beginnen en dan stap voor stap het groter maken.

13. Agritoerisme – Op het terrein van Alliance en in Santigrón en Pokigrón gaan we een wekelijkse marktplaats inrichten met horeca, waar mobiele marktkramen kunnen staan van de eigen medewerkers en omliggende boeren. Ook gaan we een houten speeltuin inrichten, met onder andere een tokkelbaan en klimtoren. We gaan het makkelijk maken dat toeristen workshops en tours kunnen volgen op Alliance. We beginnen klein met de markt, horeca en speeltuin en bouwen het langzaam uit.

14. Team – Het team dat het Digitale Pinda & Tomaten Pilot Project op Alliance, Santigrón en Pokigrón gaat uitvoeren bestaat in eerste instantie uit 16 personen: Mark Paauwe is de projectcoördinator. 5 personen werken continu op Alliance (medewerkers), 5 personen (inwoners) werken continu in Santigrón en 5 personen in Pokigrón. Mark Paauwe zal gedurende 10 jaren overwegend in Suriname zijn om leiding te geven aan dit pinda project.

15. Tienjarige gebruiksleenovereenkomst voor 3 x 100 hectare – In Suriname is heel veel grond die wel ontgonnen is voor agrarische doeleinden, maar niet wordt gebruikt. Van de 280.000 ha ontgonnen gebied voor agrarische doeleinden wordt slechts 60.000 ha gebruikt. Mark Paauwe, directeur van Dragon1, verzoekt daarom om in het kader van dit project, voor de duur van tien jaren (2023-2033), op schrift, minimaal 100 hectare ongebruikte agrarische grond verstrekt te krijgen, op, naast of nabij Alliance, Commewijne en minimaal 100 ha bij Santigrón, Wanica en minimaal 100 ha bij Pokigrón, Boven-Suriname, geschikt voor de in dit document genoemde doeleinden. Wanneer men wil dat dit Digitale Pinda en Tomaten project ook bij andere plaatsen wordt uitgevoerd, dan kan dat. Voorwaarde is om minimaal 100ha agrarische grond beschikbaar te stellen, zodat er vrouwen routinematig op deze grond kunnen gaan planten, verwerken en produceren.

16. Stappenplan

Hieronder staan een aantal stappen beschreven die op elk moment in 2023 kunnen worden gezet, en zullen leiden tot een maandomzet van 20.000 euro binnen 6 maanden tijd.

1. Het motiveren en trainen van de teamleden, medewerkers en inwoners van Alliance, Santigrón en Pokigrón in een eenvoudige dagelijkse routine van zaaien, planten, verzorgen en oogsten van gewassen.
2. Het opzetten van een externe basiswebsite www.alliance.sr – dit zal enorm vanaf dag 1 de (voor)verkoop van producten stimuleren, handelsmissies naar Alliance, Santigrón en Pokigrón stimuleren, de vraag naar productsamples stimuleren en toeristen voor de tours, workshops en markt stimuleren.
3. Het opzetten van een intern online voedselproductie & planningsysteem door Dragon1.
4. Het motiveren en trainen van de teamleden/medewerkers in het gebruik van het online systeem via hun mobiele telefoon.
5. Het motiveren en trainen van de teamleden/medewerkers in handmatig gaan planten van de eerste 1 ha pinda, peper en boulanger op Alliance, Santigrón en Pokigrón (aan de hand van visuele instructiekaarten).
6. Het handmatig zaai- en plantklaar maken van terreinen.
7. Het starten met bijeenteelt op Alliance en in Santigrón en Pokigrón.
8. Irrigatie, afwatering en gerelateerde zaken aanleggen.
9. Inkoop van zaden en verzamelen van moederplanten.
10. Gaan zaaien en planten van verschillende de tuinbouw gewassen.
11. Planten van vele manjabomen, dwergkokos, markoesa en citrusbomen op strategische plekken.
12. Op andere stukken grond de andere gewassen zaaien en planten. Zoals een experiment met verschillende soorten tomaten.
13. Eigen potgrond maken.
14. Mobiele houten kweekbakken maken en vullen met eigen potgrond.
15. Het opzetten van een kwekerij en een tuincentrum op Alliance, in Santigrón en Pokigrón.
16. Het beginnen met taalcurssussen voor volwassenen.
17. Het opzetten van de houten speeltuin en wekelijkse markt. Het maken van mobiele marktkramen.
18. Het inrichten van een expo veldje waar investeerders, partners en klanten (vanuit een handelsmissie) de productsamples kunnen proberen.
19. Het organiseren van workshops en tours voor toeristen.
20. Het organiseren van een wekelijkse markt met kleinschalige horeca en foodtrucks: terrassen waar je sap, smoothies en fruit kunt nuttigen.
21. Het gaan verkopen van verwerkte producten in Paramaribo en Nickerie.
22. Het organiseren van handelsmissies naar Alliance, Santigrón en Pokigrón.

17. Wekelijks Online Activiteitschema – We gaan de vrouwen die deelnemen aan het project leren te werken in kleine teams van 5 tot 10 personen met een wekelijks online activiteiten schema voor de landbouwtaken en tuinbouwtaken. Dit heeft als voordeel dat je door samenwerking veel meer kunt doen, dan als 5 of 10 eenlingen. Denk ook aan het onderling organiseren van kinderopvang zodat alle vrouwen kunnen meedoen. Hieronder staat een voorbeeld van een activiteitschema:

Weeknr	1	Datum	1 januari 2023		Weekdoel	1ha aan kleine plantjes planten		
Teamleden		Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag	Zaterdag	Zondag
Gezamenlijk		Dagbespreking	Dagbespreking	Dagbespreking	Dagbespreking	Dagbespreking	Dagbespreking	Dagbespreking
Teamlid 1		Opruimen	Onkruid wieden	Water geven	Netten maken	Occuleren	Schoonmaken	Verspenen
Teamlid 2		Sorteren	Water geven	Onkruid wieden	Occuleren	Water geven	Occuleren	Water geven
Teamlid 3		Schoonmaken	Netten maken	Occuleren	Water geven	Onkruid wieden	Water geven	Netten maken
Teamlid 4		Vervangen	Occuleren	Opruimen	Verspenen	Zaaien	Netten maken	Occuleren
Teamlid 5		Bedden maken	Schoonmaken	Verspenen	Zaaien	mulchen	Opruimen	Vervangen
Gezamenlijk		Dagafsluiting	Dagafsluiting	Dagafsluiting	Dagafsluiting	Dagafsluiting	Dagafsluiting	Dagafsluiting
Bijzonderheden(wat is niet gelukt)								
Bijzonderheden(wat is niet gelukt)								

*) Elke activiteit is maximaal 1 uur werk

18. Contact & Feedback

Wilt u meer informatie over dit project of heeft u feedback op het plan?

U kunt altijd contact opnemen met de auteur door een mail te sturen naar mark.paauwe@dragon1.com of te bellen (whatsapp) op +31 6 284 17 269.

Productie voor Voedsel en Verkoop

In eerste instantie produceren we voedsel (groente en fruit) voor eigen gebruik door de vrouwen en kinderen, zodat men veel gezonder gaat eten en drinken en men een dagelijkse routine aan tuinbouwtaken leert. In tweede instantie produceren we voor lokale verkoop en in derde instantie voor export.

De volgende verwerkte producten willen we gaan maken met de groente en fruit: citrus rasp (voor de horeca), honing, stroop, stroopwafels, ananasjam, mangojam, kokoskoekjes, markoesasap, frozen sopropo, tomatenketchup, chocoladepoeder, thee, cassave en bananenchips.

Sommige verwerkte producten gaan we maken zonder dat we daar zelfde gewassen voor telen, maar we kijken of we in de omgeving outgrowers hebben zitten die deze verse producten hebben.

Moestuinplan

Vollegrondteelt, Tropische Kassenteelt en Waterteelt

Om te beginnen gaan we op de 100 ha eerst een stuk van 100 x 100 meter geschikt maken als nursery en 100 x 100 meter als moestuin voor beplanting.

We gaan het nursery gedeelte in 20 vakken opdelen met een pad ertussen en per vak zo eenvoudig mogelijk met hout overkappen. Onder overkapping zetten we kweekbakken neer waarin we babyplantjes gaan creëren. We maken een ook een zitje, tafel en stoelen en een klein schuurtje.

De helft van het moestuin gedeelte (50 x 100) maken we schoon en we graven er bedden in zodat we er 20 gewassen in kunnen planten. Van elk van deze gewassen komt een handleiding en instructiekaart voor kweek en teelt beschikbaar.

Over de helft van dat gedeelte (50 x 50) maken we een overkapping, zodat de helft in de zon ligt en de helft in de halfschaduw. We kunnen dan goed het verschil in groei zien.

De andere helft van het moestuin gedeelte (50 x 100) maken we niet schoon maar we zetten er houten kweekbakken (op pootjes van 1m / werktafel hoogte) neer. In de kweekbakken doen we potgrond en over de kweekbakken doen we netten. Ook hier maken we zo eenvoudige mogelijke houten overkappingen.

Rondom de bedden gaan we bloemen planten die vlinders en bijen gaan aantrekken.

In de kweekbakken en de bedden planten we dezelfde 20 gewassen. Het zijn onder andere de gewassen: Pinda, peper (Madame Jeanette), paprika, tomaten (vleestomaten, trostomaten en cherrytomaten), aardbeien, boulanger (aubergine), sopropo, kouseband, komkommer, manja, markoesa, citrus, ananas, dwergkokos, cacao, bloemkool, uien, aardappelen, paksoi.

Op een goede afstand gaan we een vriendelijk bijenvolk plaatsen.

Dagelijkse Routine

Het is de bedoeling dat iedereen die meewerkt in de moestuin de volgende tuinbouwtaken doet:

Eenvoudige houten overkapping maken	Occuleren	Planten	Verspenen	Bemesten
Pergola maken	Schoffel maken of kopen	Verpotten	Oogsten	Toegestane bestrijdingsmiddelen toedienen (om ziektes te voorkomen)
Stenen potten maken of kopen	Zaden kopen en oogsten (oa uit groente en fruitafval)	Bedden maken	Afwatering realiseren	Voeden
Emmer maken of kopen	Zaden planten	Bedden verzorgen	Irrigeren / watergeven	Onkruid wieden
Hark maken of kopen	Gieter maken of kopen	Compost/potgrond maken	Mulchen	Oogst verwerken
Tjap maken of kopen	Kweekbakken maken			

Als iedereen deze werkzaamheden elk dag doet, komt er snel veel meer groente en fruit van het land dan dat men voor eigen consumptie op kan.